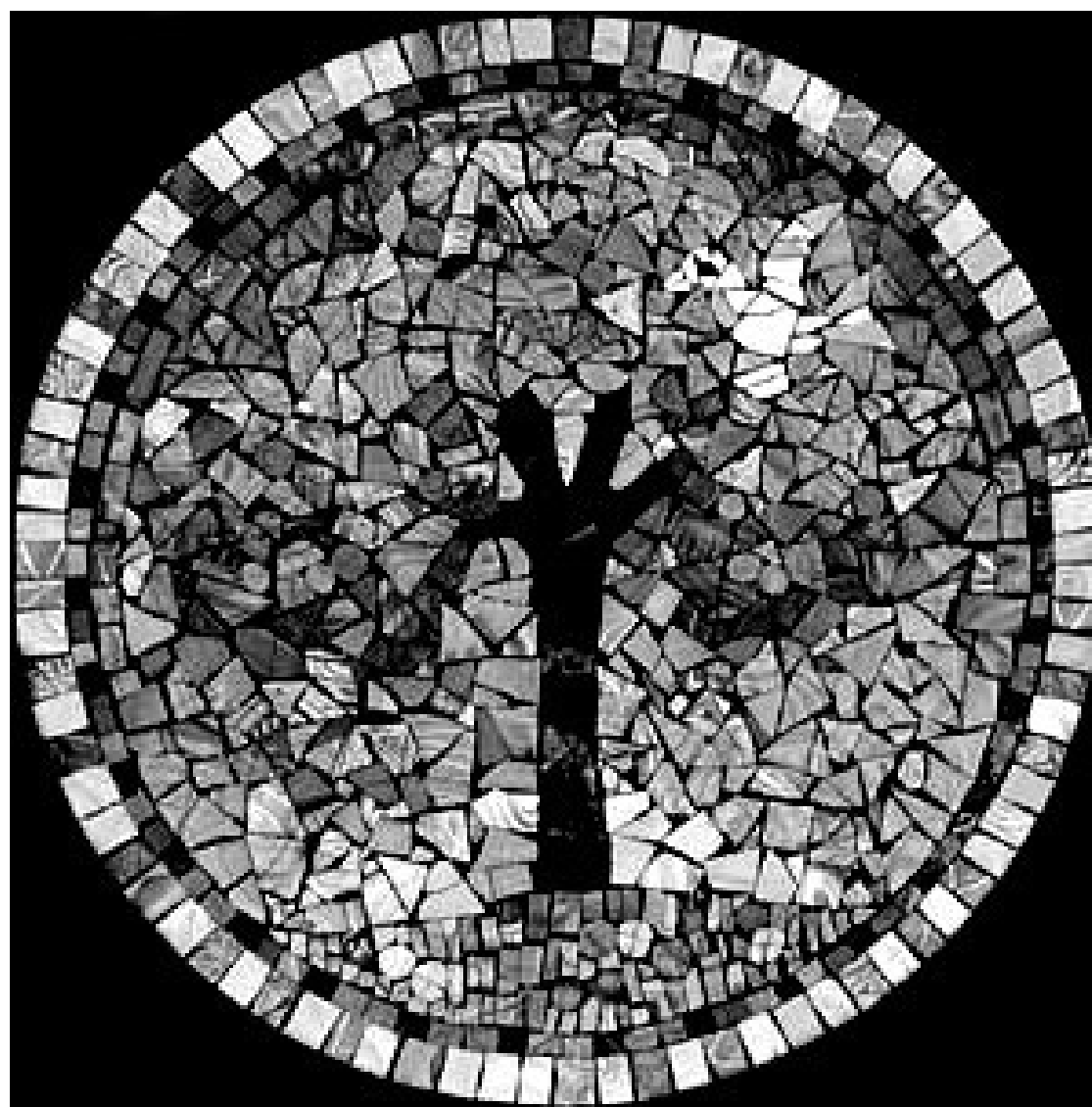

Psychotrauma bij bejaarden: (h)erkenning

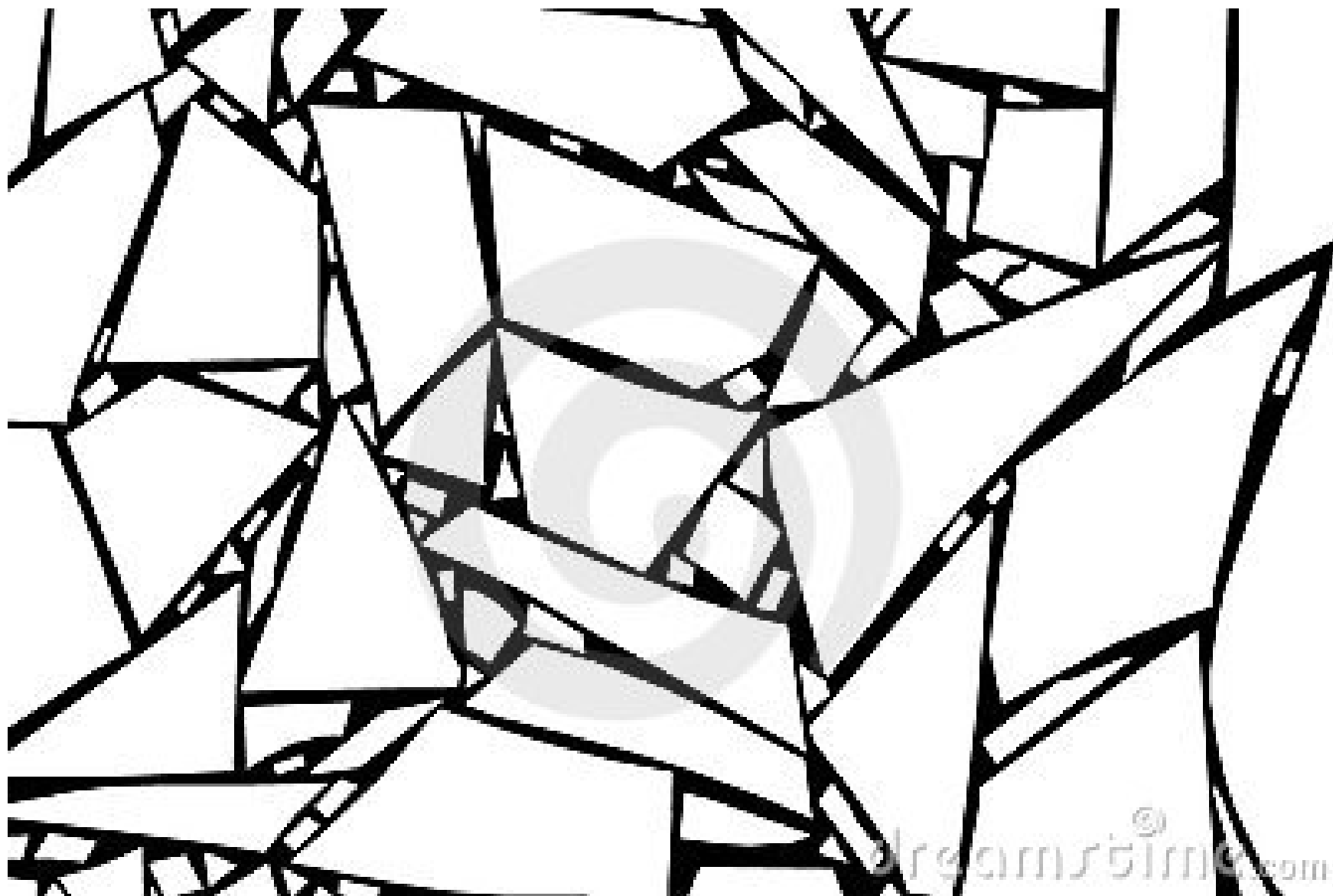
TRAUMACENTRUM BELGIË

Holisme

- Holisme?
- Leren vanuit de ervaringen
- Kijken naar de totale mens
- Levensloop
- Uniek

Trauma?

- **Oorsprong:**

“Trauma” (Grieks) = wonde, kwetsuur.

- **Actueel:**

- aanduiding **schokkend voorval** dat een diepe impact nalaat op een persoon.
- **het letsels** die iemand meedraagt nadat hij een schokkend, overweldigend gebeuren heeft meegemaakt.

Onpersoonlijke stressoren

Ongeval

Onpersoonlijke stressoren

- Natuurramp

Oorlog

Interpersoonlijke stressoren

- Criminaliteit

Interpersoonlijke stressoren

- Mishandeling

Hechtingstrauma

Gehechtheidsrelatie

Gehechtheidsrelatie

- Blijvende affectieve band
- Met een specifieke persoon
- Troost en plezier
- Veiligheid en zekerheid
- Verlies= stress
- Dicht bij de verzorger

Gehechtheidsrelatie

- Veilige hechting
- Onveilige hechting
- Vroegkinderlijk trauma

Hechtingstrauma

- De gehechtheidsrelatie als bron van trauma:
 - Pre-nataal trauma
 - Geboortetrauma
 - Onderbrekingen in de binding
- Kwaliteit van het ouderschap
- Stresserende gebeurtenissen

Gevolgen van trauma.

- **Posttraumatische stressstoornis (PTSS).**

Herbeleving.

Vermijding.

Verhoogde prikkelbaarheid.

Stemming en cognitieve veranderingen.

Gevolgen van trauma

- Lichamelijke gevolgen
- Zelfbeeld
- Relationeel
- Neurofysiologische gevolgen
- Emotionele gevolgen
- Gedragmatige gevolgen
- Cognitieve gevolgen
- Sociale problemen

Gevolgen van trauma.

- **Lichamelijk:**
 - Somatisatie:
 - Chronische pijn/seksuele problemen/maag-darmklachten/moeheid/hoofdpijn...
 - Somatoforme dissociatie.
 - Conversiestoornis

Gevolgen van trauma.

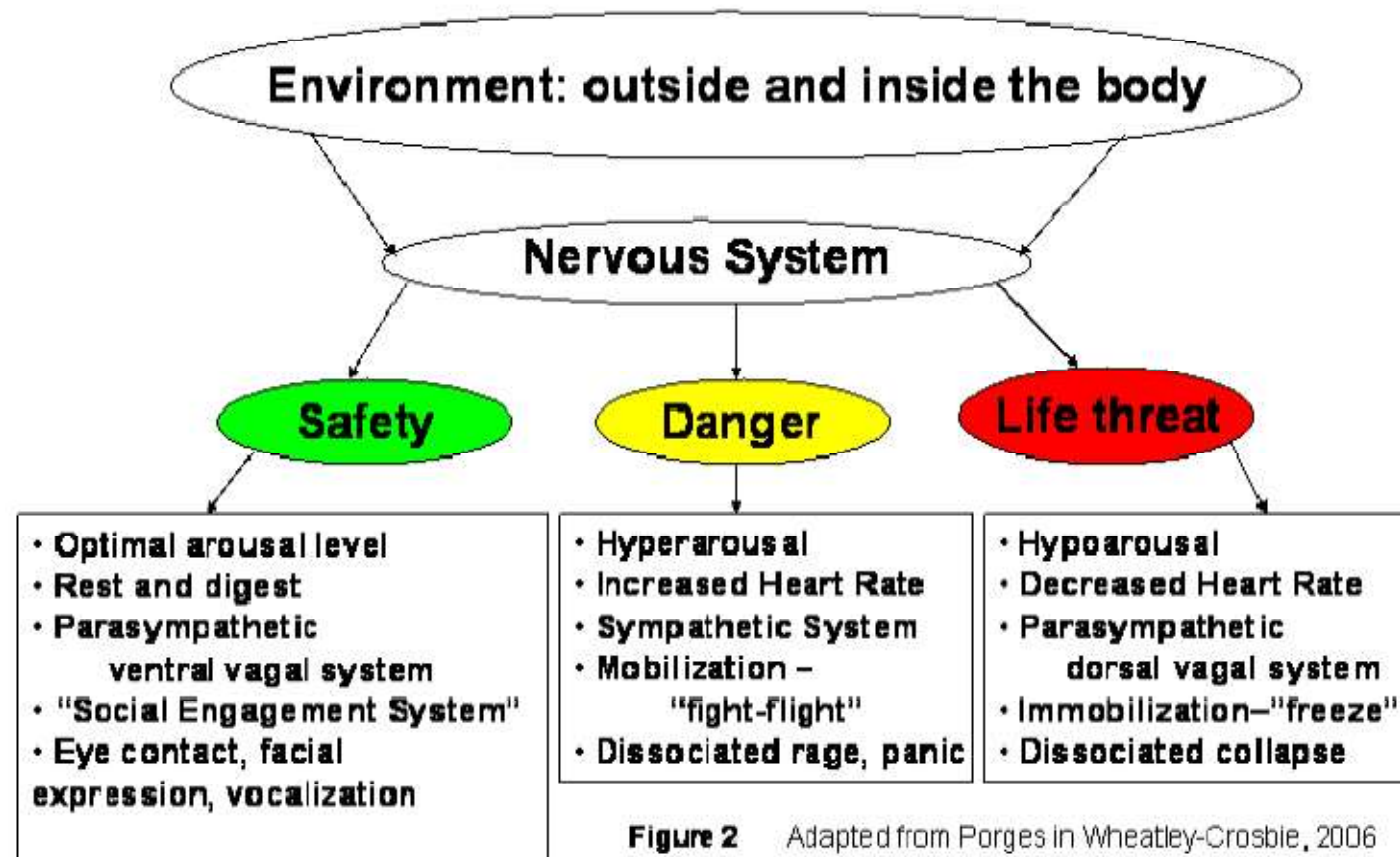
- **Emotioneel**

- Angst
- Woede
- Wantrouwen.
- Schuld, schaamte.
- Onmacht.

- Moeilijkheden in de affectregulatie

Porges' View of the ANS

The metaphor of safety

Autonomic Nervous System Arousal

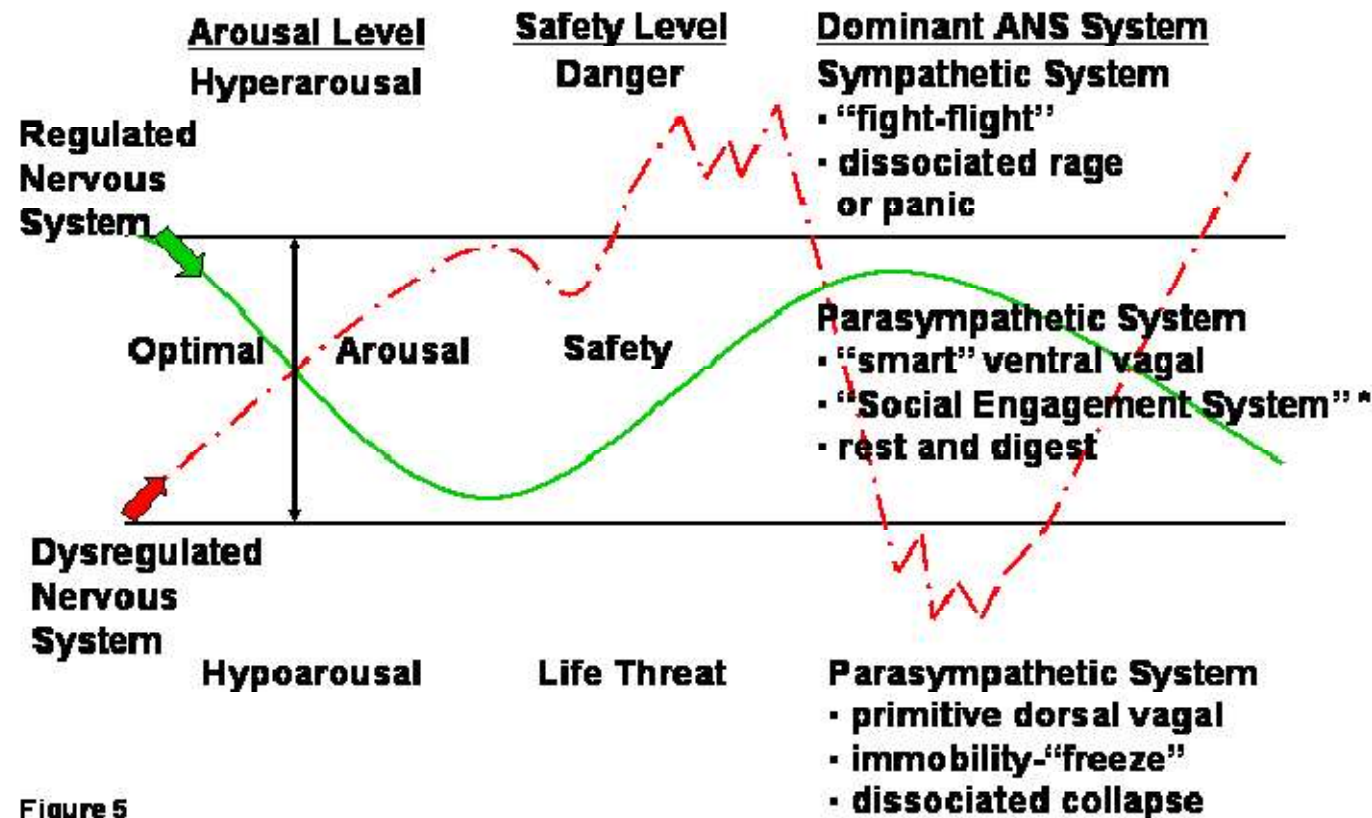

Figure 5

Adapted from Levine, Porges*, & Ogden in Wheatley-Crosbie, 2006

Gevolgen van trauma.

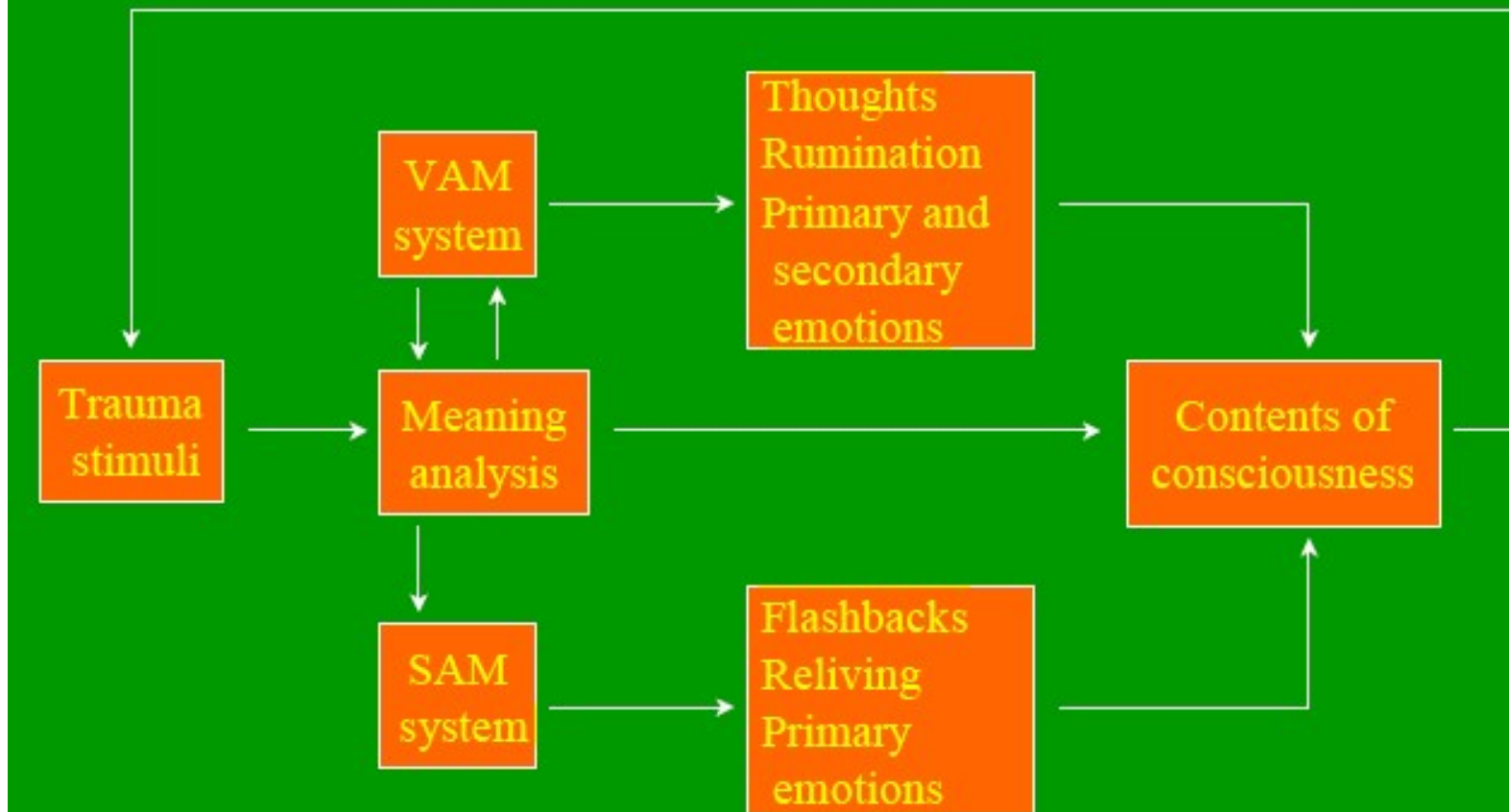
- **Neurofysiologische gevolgen.**
 - Stressreactiesysteem.
 - Arousal continuüm (Freeze/flight/fight)
 - Agressie, irritatie, slapeloosheid, lichaamsklachten...
 - Dissociatief continuüm (shut down)
 - Burn-out/depressie

Gevolgen van trauma.

- **Gedragmatige gevolgen.**
 - Trauma leidt tot verwerping van positieve ervaringen.
 - Traumagerelateerd gedrag.
 - Alcohol en drugsgebruik.
 - Zelfverwonding.

Dual representation model

Specifiek aan trauma

- Onveranderd en onverwerkt
- Geheugen
- Triggers
- Re- enactment
- Blijvende ervaring van “gevaar”

Trauma en ouderdom

- Dementie als trauma
- Ouderdom maakt trauma doorlaatbaar
 - Afweermechanismen
 - Levensfase problemen
 - Controleverlies en afhankelijkheid
 - Fysieke aftakeling
- Cumulatief aspect
- Tijdsgeest

Hechtingstrauma bij bejaarden

- Verschil tussen liefdevolle binding en veilige binding
- Intergenerationele transmissie
- Tijdsgeest

PTSS bij bejaarden

- **Herbelevingen:**
 - Nachtmerries en angstdromen
- **Vermijding**
 - Isolement
 - Geen zinvolle dagbesteding...
- **Verhoogde prikkelbaarheid**
 - Verstoring dag- nachtritme
 - Eetproblemen
 - Incontinentie

Traumasyntptomen bij bejaarden

- Neuro- psychiatrische symptomen
- Psychische en emotionele klachten
- Klachten die samenhangen met de persoonlijkheid
- Relationale problemen
- Lichaamsklachten
- Laatste levensfase

Psychologische behoeften (Kitwood)

- Comfort
- Identiteit
- Bezigheid
- Gehechtheid
- Erbij horen

Traumabehandeling

- Fasengericht
- Symptoomreductie en stabilisatie
- Confrontatiefase: voorwaarden

Behandelingsmogelijkheden

- Relatie met de bejaarde
- Niet-farmacologische strategieën
 - Omgevingsgerelateerde interventies
 - Stimulatietherapie
 - Lichamelijke activiteit

Op maat gemaakte zorg

- De zorgvrager
- De zorgverlener
- De zorg